

آیا اسلام با اعلامیه ی جهانی حقوق بشر سازگار است؟

گردآوری : شارمین مهرآذر

Sh.mehrazar@Gmail.com

در جامعه ما برخی معتقدند که می توان به نوعی سازش میان اسلام و حقوق بشر دست یافت. از آنجا که اعلامیه جهانی حقوق بشر منشور کلی حقوق انسان ها در جوامع دموکراتیک است، برای بررسی امکان تحقق یک جامعه دموکراتیک سازگار با اسلام، لازم است مقایسه ای میان حقوق بشر با احکام اسلامی صورت گیرد. این مقایسه میان مواد اعلامیه ی جهانی حقوق بشر مصوب سال 1948 سازمان ملل متحد با احکام اسلامی موضوع نوشتار حاضر است. نمونه ی کامل تر و منظم تری از همین مقایسه ها را که محقق اسلامی، محسن کدیور انجام داده ، در تعارضات اسلام با حقوق بشر بخوانید.

ماده 1

تمام افراد بشر آزاد به دنیا می آیند و از لحاظ حیثیت و حقوق با هم برابرند . همه دارای عقل و وجدان می باشند و باید نسبت به یکدیگر با روح برادری رفتار کنند .

ماده 2

هر کس می تواند بدون هیچ گونه تمایز ، خصوصا از حیث نژاد ، رنگ ، جنس ، زبان ، مذهب ، عقیده سیاسی یا هر عقیده دیگر و همچنین ملیت ، وضع اجتماعی ، ثروت ، ولادت یا هر موقعیت دیگر ، از تمام حقوق و کلیه آزادی هایی که در اعلامیه حاضر ذکر شده است ، بهره مند گردد. به علاوه هیچ تبعیضی به عمل نخواهد آمد که مبتنی بر وضع سیاسی ، اداری و قضایی یا بین المللی کشور یا سرزمینی باشد که شخص به آن تعلق دارد . گواه این کشور مستقل ، تحت قیمومیت یا غیر خود مختار بوده یا حاکمیت آن به شکل محدودی شده باشد.

ماده 3

هر کس حق زندگی، آزادی و امنیت شخصی دارد .

ماده 4

احدی را نمی توان در بردگی نگه داشت و داد و ستد بردگان به هر شکلی که باشد ممنوع است.

مقایسه

- 1- در شریعت اسلام زنان در مرتبه فروتری قرار می گیرند. ارزش شهادت زن در دادگاه نصف مرد است. جنبش های زنان به شدت سرکوب می شود و آنان حق ازدواج با غیر مسلمانان را ندارند. بررسی تفصیلی رویکرد به زنان در نص قرآن و سنت پیغمبر اسلام را اینجا می یابید.
- 2- غیر مسلمانانی که در کشور های اسلامی زندگی می کنند در موقعیت فروتری قرار می گیرند: شهادت آنان علیه مسلمانان پذیرفته نیست. در عربستان سعودی با پیروی از سنت محمد که می گفت "در کشور عربی دو دین نمی تواند موجود باشد"، غیر مسلمانان مجاز به انجام فرایض مذهبی، بنای کلیسا یا داشتن انجیل و غیره نیستند.
- 3- بی دینان - ملحدان (که به یقین مظلوم ترین اقلیت تاریخ اسلام اند) - در کشور های اسلامی "حق زندگی" ندارند. شریعت دانان اسلام، میان دو نوع گناه تمایز می نهند: گناهان صغیره و گناهان کبیره. از هفده گناه کبیره، الحاد بزرگترین است، حتی شنیع تر از قتل، دزدی، زنا و غیره.
- 4- برده داری در اسلام به رسمیت شناخته شده است. مسلمانان مجازند با هر یک از بردگان مونث شان رابطه جنسی داشته باشند. (سوره نسا، آیه 3) و مسلمین مجازند تا زنان متاهل برده را مالک شوند (سوره نسا، آیه 28). وضعیت بی پناه برده در مقابل اربابش همچون وضعیت بتان در مقابل سازندگان شان تصویر شده است (سوره نحل، آیه 77).

ماده 5

احدی را نمی توان تحت شکنجه یا مجازات یا رفتاری قرار داد که ظالمانه و یا بر خلاف انسانیت و شئون بشری یا موهن باشد .

مقایسه:

می دانیم که چه مجازات هایی در انتظار تخطی کنندگان از شارع مقدس است: قطع اعضای بدن، به صلابه کشیدن، سنگسار، شلاق و... ممکن است مسلمانی ادعا کند که این مجازات ها برای جامعه اسلامی عصر محمد نامعمول نبوده اند، اما در مورد غیر انسانی بودن آنها چه می توان گفت؟ احتمالاً مسلمان می گوید که این مجازات ها منشا الهی دارند و نباید با معیار های انسانی در موردشان قضاوت کرد. در هر حال، با معیار های انسانی این مجازات ها شدیداً غیر انسانی اند.

ماده 6

هر کس حق دارد که شخصیت حقوق او در همه جا به عنوان یک انسان در مقابل قانون شناخته شود . مواد 7، 8، 9، 10 و 11 به حقوق متهم در مورد انجام محاکمه عادلانه مربوط می شوند.

مقایسه

- 1- در شریعت اسلام ملاحظات مربوط به حسن نیت ، انصاف، عدل، حقیقت و مانند آن نقش ثانوی دارند. اسلام فاقد مفهوم جرم کیفری است.
- 2- در مورد قاتل، انتقام گیری رسماً مجاز شمرده می شود، گرچه پرداخت دیه نیز ممکن است.

3- دشوار بتوان رویه قضایی اسلام را منصفانه دانست، چرا که در مورد شاهدان انواع و اقسام بی عدالتی جاری می شود. غیر مسلمانان نمی توانند علیه مسلمان شهادت دهند و لذا ممکن است مسلمان از خانه نامسلمان سرقت کند و در صورتی که غیر مسلمان شاهدهی مسلمان نداشته باشد، متهم کردن سارق ممکن نیست. در مورد زنان نیز شهادت آنان تنها در شرایط استثنایی ارزش قانونی دارد و در آن هنگام نیز شهادت دو زن برابر شهادت یک مرد محسوب می شود.

ماده 16

الف) هر زن و مرد بالغی حق دارند بدون هیچ محدودیت از نظر نژاد، ملیت، تابعیت یا مذهب با هم دیگر زناشویی و هنگام انحلال آن، زن و شوهر در کلیه امور مربوط به ازدواج دارای حقوق مساوی می باشند. ب) ازدواج باید با رضایت کامل و آزادانه زن و مرد واقع شود. پ) خانواده رکن طبیعی و اساسی اجتماع است و حق دارد از حمایت جامعه و دولت بهره مند شود.

مقایسه

چنان که قبلاً دیدیم، اسلام به زنان حقوق برابر عطا نمی کند. زنان در اسلام مجاز نیستند با هر که می خواهند ازدواج کنند. حقوق طلاق نیز برابر نیست.

ماده 18

هر کس حق دارد که از آزادی فکر، وجدان و مذهب بهره مند شود. این حق متضمن آزادی تغییر مذهب یا عقیده و ایمان می باشد و نیز شامل تعلیمات مذهبی و اجرای مراسم دینی است. هر کس می تواند از این حقوق یا مجتمعاً به طور خصوصی یا به طور عمومی بر خوردار باشد.

مقایسه

در اسلام بدیهی است که فردی که در خانواده مسلمان زاده شده، حق تغییر دین خود را ندارد. مسلمانان با اعمال استاندارد های دوگانه، از گروه پیروان دیگر ادیان به اسلام مسرور می شوند، اما گروه مسلمان به دیگر ادیان ممنوع است. این عمل مصداق ارتداد و سزاوار مجازات اعدام است.

ماده 19

هر کس حق آزادی عقیده و بیان دارد و حق مزبور شامل آن است که از داشتن عقاید خود بیم و اضطرابی نداشته باشد و در کسب اطلاعات و افکار و در اخذ و انتشار آن، به تمام وسایل ممکن و بدون ملاحظاتی مرزی، آزاد باشد.

مقایسه

1- حقوقی که در مواد 18 و 19 اعطا شده، مرتباً در ایران، پاکستان و عربستان سعودی نقض می شوند. در این کشورها به ترتیب حقوق اقلیت های بهایی، احمدی و شیعه پایمال شده است. در تمام این کشورها این نقض حقوق بشر با ارجاع به شریعت انجام می گیرد. همچنین در این کشورها مسیحیان به جرم توهین به مقدسات دستگیر می شوند و حقوقشان نقض می شود.

2- مجازات کفر گویی به خدا و پیامبر در شرع اسلام مرگ است. در زمانه مدرن اتهام توهین به مقدسات بهانه ای به دست دولت های اسلامی می دهد تا به سرکوب مخالفان شان بپردازند، یا حربه ای در دست قدرتمندان برای امتیاز گیری یا مجازات مرتدان است.

ماده 23

الف) هر کس حق دارد کار کند، کار خود را آزادانه انتخاب نماید، شرایط منصفانه و رضایت بخشی برای کار خواستار باشد و در مقابل بیکاری مورد حمایت قرار گیرد.

ب) همه حق دارند که بدون هیچ تبعیضی در مقابل کار مساوی، اجرت مساوی دریافت نمایند.

پ) هر کس که کار میکند به مزد منصفانه و رضایت بخشی ذیحق می شود که زندگی او و خانواده اش را موافق شئون انسانی تامین کند و آن را در صورت لزوم با هر نوع وسایل دیگر حمایت اجتماعی، تکمیل نماید.

ت) هر کس حق دارد که برای دفاع از منافع خود با دیگران اتحادیه تشکیل دهد و در اتحادیه ها نیز شرکت کند.

مقایسه

1- طبق شریعت اسلام زنان در گزینش شغل آزاد نیستند. برخی مشاغل حتی در کشورهای به اصطلاح لیبرال اسلامی - برای زنان ممنوع است. اسلام سخت کیش زنان را از کار خارج از خانه نیز منع می کند.

2- غیر مسلمانان در کشورهای اسلامی مجاز به گزینش آزادانه شغل نیستند یا اینکه اشتغال به بعضی کارها برایشان مجاز نیست.

نتیجه:

از مقایسه های متعدد بالا آشکار می شود که اسلام در شکل های بالقوه و بالفعل خود، حتی با همدلانه ترین و ملایم ترین تعابیر ممکن، با بسیاری از مواد بیانیه جهانی حقوق بشر ناسازگار است. لذا امکان انطباق آن با جامعه ای که قرار است بر پایه ی حقوق بشری اداره شود از محالات است.

منبع: www.secularislam.com